

Iktatószám: 3009/2020/ET

Tárgy: NKFIH alapkutatói pályázatok

rangsora

Melléklet: -

Palkovics László miniszter úr részére
Innovációs és Technológiai Minisztérium

Budapest

Szemere utca 6.

1055

Tisztelt Miniszter Úr!

Elnöki programom egyik sarokpontja a kormánnyal való kommunikáció új alapokra helyezése, a kölcsönös bizalom felépítése, a döntéshozók munkájának tudományosan megalapozott szakmai anyagokkal, tanácsokkal való segítése – ahogyan arra az MTA-t mint a nemzet tanácsadóját küldetése is kötelezi. Az új típusú kommunikációnak pedig az Akadémia elnöke és az érintett miniszter között kellene zajlania ennek a kölcsönös bizalomnak a jegyében. Ehhez a határozott szándékomhoz tartva magam fordulok most Önhöz közvetlenül, és őszintén sajnálom, hogy ezt frissen megválasztott akadémiai elnökként mindjárt egy az egész tudományos közösséget joggal felkavaró ügyben kell tennem.

Megdöbbenve értesültem arról, hogy az NKFIH az egyes alapkutatói pályázataiban esetében a szakértői testületek által felállított rangsort megváltoztatta, és ennek legkirívóbb eseteként miniszteri döntéssel, egy a testület által utolsónak rangsorolt pályázat is támogatást kapott.

Ez korábban nemcsak a gyakorlatban, de az érvényes jogszabályok keretei miatt sem lett volna lehetséges, hiszen az OTKA tudományterületi kollégiumai érdemi döntéseket hoztak, javaslataikat nem változtathatta meg felsőbb szerv. A 2019. évi CXXIII. törvény ezt úgy módosította, hogy a döntést az NKFIH elnöke helyett a tudománypolitika koordinációjáért felelős miniszter kezébe adta.

Elviekben sem értek egyet azzal, hogy a szakmai tudományos konszenzust képviselő kollégiumok rangsora felülírható legyen, de példátlan az, hogy döntésével Miniszter úr vagy az NKFIH elnöke a szakmai kollégium minősítésével szemben ítélte meg pályázati támogatást.

Az alapkutatót támogató rendszerek egyedi pályázati döntései az NSF-től a DFG-ig a kormányoktól függetlenül születnek meg. Ez olyannyira így van, hogy az európai tudományfinanszírozó ügynökségek szervezetében, a Science Europe-ban a tagság kifejezett

feltétele, hogy bizonyítható legyen a kutatást finanszírozó szervezet önálló döntési kompetenciája. Mélységesen egyetértek az Alaptörvényünkben foglaltakkal: „Tudományos igazság kérdésében az állam nem jogosult dönteni, tudományos kutatások értékelésére kizárólag a tudomány művelői jogosultak.”

Tisztelt Miniszter Úr!

Az OTKA és jogutódja, az NKFIH döntési rendszere több mint 30 év alatt alakult ki, a legjobb nemzetközi gyakorlatot véve alapul. Többszintű bizottságaiban ma is a legkiválóbb aktív kutatóink vesznek részt, a független bírálatokat kiemelkedő hazai és külföldi szakértők készítik. Egy olyan döntési mechanizmus alakult ki, amely évtizedek óta elfogadott és hiteles a magyar tudományos közösség számára. Miniszter úr döntése ennek a rendszernek a hitelességét veszélyezteti. A független tudományos értékelés, mint általános szakmai követelmény figyelmen kívül hagyása a tudományos közösség szemében elfogadhatatlan, megkérdőjelezi a magyar tudomány és a magyar kutatók nemzetközi elismertségét, ezzel többek között megnehezíti a külföldi kutatási források bevonását is.

Hangsúlyozom, hogy nem az a kérdés, hogy hány esetben történt beavatkozás, és még csak az sem, hogy a pályázatok, amelyek rangsorbeli helyét megváltoztatták, mennyire értékesek. A tudományban, beleértve annak finanszírozását is, az egyik legfontosabb érték a bizalom és a hitelesség, amely ezzel a lépéssel súlyosan sérül.

Kérem Miniszter urat, hogy a bizalom helyreállítása érdekében, felelősséget érezve a hazai tudományos közösség iránt, vizsgálja felül az eredeti kollégiumi döntéslisák megváltoztatását. Javasolom továbbá, hogy Miniszter úr terjessze az Országgyűlés elé a 2014. évi LXXVI. törvény olyan módosítását, amely az NKFI Alap tudományos pályázati rendszerében a szakmai konszenzussal kialakított rangsorok megváltoztatását kizárja. A kormányzat számos eszközzel rendelkezik tudománypolitikájának érvényesítésére, prioritások kiemelt támogatására. Nincs szükség arra, hogy a pályázati rendszer egyedi döntéseibe avatkozva a tudományos szakmai közösség által a tudományos értékrend alapján elfogadott javaslatok részleteit módosíthassa.

Bízom benne, hogy sikerül megnyugtató, a tudományos közösség számára is elfogadható megoldást találnia ebben az ügyben. Szeretném hangsúlyozni, hogy az akadémia elnökeként továbbra is elkötelezett vagyok a kormányzattal, így az Innovációs és Technológiai Minisztériummal való, a magyar tudomány érdekeinek képviseletén és értékeinek kölcsönös tiszteletén alapuló együttműködés iránt. A részletek megbeszélésére szívesen vendégül látnám Miniszter urat egy ebédre az MTA Székházban.

Budapest, 2020. szeptember 2.

Üdvözlettel:

Freund Tamás

